"Werkgevers gaan meer letten op de output en niet op de manier waarop die tot stand komt"

Dr. Frank Cörvers van ROA:

*"Werkgevers moeten **zuiniger** omgaan met het **beschikbare** arbeidspotentieel"*

Over vijf jaar heeft Nederland een structureel tekort aan geestelijken. Deze functiegroep staat op de eerste plaats als het gaat om tekorten op de arbeidsmarkt. Nou zal het bedrijfsleven of de overheid daar waarschijnlijk niet wakker van liggen. Wat wel zorgen baart, is het tekort aan mensen voor technische beroepen en voor functies in het onderwijs. "Op alle niveaus ontstaan knelpunten als gevolg van de vergrijzing en de toename van de vraag", concludeerde dr. Frank Cörvers van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) uit Maastricht. "U moet daarbij denken aan elektrotechnici, elektromonteurs, bouwvakkers, bankwerkers en aan 2e en 3e graads docenten."

De eerste inleider van het seminar was dr. Frank Cörvers, hoofdonderzoeker van het ROA. Hij heeft gekeken welke trends en knelpunten er op middellange termijn op de arbeidsmarkt te zien zijn. Daarbij heeft hij zich niet laten leiden door enquêtes, maar is hij uitgegaan van de macro-economische groeiprognoses van het Centraal Planbureau. Die heeft hij gecombineerd met demografische ontwikkelingen en met de landelijke leerlingenramingen van het ministerie van OC&W. Cörver heeft meer dan 30 bedrijfssectoren onder de loep genomen en ruim 100 beroepsgroepen en opleidingstypen. Uit dit onderzoek blijkt volgens hem dat er in de komende jaren sprake is van een aantal trends. "Vakkennis is nog steeds belangrijk, ondanks wellicht andere signalen. Generieke competenties winnen echter aan belang, maar deze zijn complementair aan vakkennis. Daarnaast wordt de relatie tussen opleiding en beroep steeds diffuser en dit geldt zowel voor jongeren als voor ouderen." Een tweede trend is de groei in de werkgelegenheid. Hij verwacht een jaarlijkse groei van gemiddeld 0,8 procent, ofwel 60.000 personen per jaar. Ook is er een verschuiving in de arbeidsmarkt te constateren: meer diensten, minder industrie en minder landbouw. De derde trend laat zien dat de vervangingsvraag en de instroom van schoolverlaters op de arbeidsmarkt elkaar in evenwicht houden. Wel is er extra vraag naar personeel als gevolg van de werkgelegenheidsgroei en dat levert knelpunten op. "Trend nummer vier heeft te maken met het feit dat upgrading van kwalificatievereisten onverminderd door gaat. De werkgever stelt steeds hogere eisen aan zijn personeel. Ook zijn er aanwijzingen dat er polarisatie ontstaat van de vraag naar arbeid. Er is behoefte aan zowel laag als hoog opgeleide mensen. De laatste trend tenslotte laat zien dat enerzijds de vergrijzing gewoon doorgaat en dat de vervangingsvraag onverminderd hoog blijft. Anderzijds blijft de participatie van ouderen en vrouwen stijgen en in het verlengde daarvan neemt ook de participatie in uren per week toe. Anders gezegd: werknemers willen wekelijks meer uren maken."

Knelpunten

Tot 2012 ziet Cörvers knelpunten waar werkgevers onherroepelijk mee geconfronteerd zullen worden. "De problemen worden in het algemeen groter bij een stijging van het gevraagde opleidingsniveau. Er zullen naar verwachting verschillen ontstaan tussen opleidingen op elk niveau en binnen alle richtingen als economie, techniek, zorg en dergelijke. De grootste problemen zie ik in het onderwijs, de techniek en het transport. Ook informatica en de openbare orde en veiligheid ontkomen er niet aan. In de zorgsector is de balans redelijk in evenwicht, hoewel er zeker knelpunten te verwachten zijn bij verpleegkundigen, tandartsen, apothekers en medisch analisten. Er komt aan de andere kant wel een relatief groot aanbod aan van generalisten in de economische richtingen. Steeds meer studenten kiezen namelijk voor een bedrijfskundige opleiding." Deze knelpunten leiden ertoe dat op korte termijn de werkloosheid vermindert en dat de lonen zullen stijgen. Ook is er sprake van zogeheten re-allocatie. Op lange termijn remt de vraag af en neemt het aanbod toe. "Vertaald naar de arbeidsmarkt betekent het dat werkgevers zuiniger om moeten gaan met het beschikbare arbeidspotentieel. Meer mensen moeten worden ingezet en werkgevers moeten in een vroegtijdig stadium afspraken maken met schoolverlaters. Het onderwijs moet zodanig ingericht zijn dat studies beter aansluiten bij de behoeftes op de arbeidsmarkt. Ook zal men moeten kiezen voor kapitaalintensievere manieren van produceren en worden organisaties anders ingericht." Cörvers verwacht dat werkgevers in andere vijvers zullen gaan vissen. Ook gaan zij andersoortige relaties aan met hun werknemers. Dit leidt ertoe dat de arbeidsvoorwaarden en de arbeidsomstandigheden zullen worden aangepast. "Werkgevers vinden het belangrijk dat mensen verantwoordelijkheden nemen en dat zij de juiste balans weten te vinden tussen werk en privé. Werkgevers gaan meer letten op de output zelf en niet zozeer op de manier waarop de output tot stand komt."

Grootste knelpunten op de arbeidsmarkt

1. *Geestelijken*
2. *2e en 3e graads docenten*
3. *Elektrotechnici*
4. *Elektromonteurs*
5. *Weg- en waterbouwkundigen*
6. *Technisch analisten*
7. *Leidinggevenden in transport*
8. *Bouwvakkers*
9. *Bankwerkers en lassers*
10. *Politie-inspecteurs en officieren*
11. *Procesoperators*

Researchcentrum voor Onderwijs
en Arbeidsmarkt

Research Centre for Education
and the Labour Market

Het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA)

Het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) is verbonden aan de Faculteit der Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde van Universiteit Maastricht en beoogt door onderzoek het begrip van de relatie tussen onderwijs en arbeidsmarkt te vergroten. Daartoe bestudeert het ROA de effecten van kennis en vaardigheden vergaard in onderwijs en andere leersituaties op drie gebieden: wisselwerking tussen arbeidsvraag en -aanbod, beroepsloopbanen, en prestaties binnen organisaties. Ook wenst het ROA een bijdrage te leveren aan academische en maatschappelijke discussies over de interactie tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Het ROA heeft drie onderzoeksprogramma's

Arbeidsmarktdynamiek

In de eerste onderzoekslijn van het ROA staat het functioneren van de arbeidsmarkt centraal, waarbij er onderscheid wordt gemaakt tussen de vraag naar en het aanbod van arbeid. Hierbij wordt vooral ingegaan op het belang van onderwijs en training voor de werkgelegenheid. Er wordt getracht om de transparantie op de arbeidsmarkt te verbeteren door informatie te geven over recente en toekomstige ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

Onderwijs en Beroepsloopbaan

Het tweede ROA-programma heeft een dubbele focus. Het bestudeert zowel de ontwikkeling van competenties tijdens de schooltijd en de overgang van school naar werk, als de daaropvolgende beroepsloopbanen. Binnen dit raamwerk wordt er jaarlijks over de volle breedte van het onderwijs een grootschalig onderzoek gedaan onder schoolverlaters en afgestudeerden die de arbeidsmarkt betreden.

Scholing en Werk

Dit programma richt zich op de relatie tussen ontwikkelingen in de arbeidsmarkt enerzijds en het vergaren van kwalificaties en het verouderen van vaardigheden van werkenden, werkzoekenden en mensen die buiten de arbeidsmarkt staan, anderzijds. Deze personele ontwikkelingen worden zowel vanuit het perspectief van de werknemer als dat van de werkgever geanalyseerd.

www.roa.unimaas.nl